

Una investigadora manipula diferents mostres en un experiment de laboratori. STEFAN WERMUTH / REUTERS

La ciència d'un país és un reflex de la seva gent i, per tant, continuarem demostrant determinació i creativitat

Quin model de ciència escollirem?

Les retallades han afectat la recerca catalana i la seva imatge. Per recuperar-la calen polítiques decidides que dependran de si tenim el control de les estructures

● L'any que ve no serà un any qualsevol per als catalans ni per a la nostra ciència. Les circumstàncies que han envoltat el país en els últims deu anys han canviat, i ara es complica la nostra determinació per fer créixer i mantenir una estructura de recerca moderna i competitiva. És evident que la feina feta fins ara en aquest àmbit s'ha beneficiat d'una conjuntura econòmica favorable. Però no és menys cert que els resultats obtinguts a Catalunya en aquest període han estat reconeguts i admirats internacionalment.

La duresa de la rebaixa en els fons dedicats a investigació en els pressupostos espanyols, i els esforços addicionals reclamats a la Generalitat, han afectat durament la nostra capacitat de recerca i, sobretot, la nostra imatge de centre científic estratègic del sud d'Europa. Regirar aquesta tendència requerirà polítiques decidides de racionalització, integració i foment de la competitivitat, i dependrà de la nostra determinació de conquerir el ple control de les estructures de recerca del territori.

Cal ser optimistes i mirar cap a Europa. El programa Horizon 2020 ens ofereix

una gran oportunitat per reforçar el nostre lideratge i els nostres lligams amb els centres investigadors d'excel·lència del continent. La massa crítica acumulada a Barcelona en el camp de la biomedicina, per exemple, continuarà produint ciència de primer nivell en oncologia, neurologia, química mèdica, etc., i els nostres instituts continuaran també atraient els investigadors joves de més talent. La ciència d'un país és un reflex de la seva gent i, per tant, continuarem demostrant determinació i creativitat a pesar de les dificultats.

Jo desitjaria que aquesta determinació resultés, finalment, en reformes importants del sistema. La governança de les universitats és un problema d'urgent solució que requerirà una gran voluntat política enfront de posicions que són extremadament conservadores a pesar d'emboïllar-se en missatges progressistes. Una bona universitat és aquella que forma els millors professionals i genera més riquesa intel·lectual, no una en la qual totes les decisions estan condicionades per òrgans de govern populars però inoperants.

Igualment les nostres estructures de recerca necessiten una certa racionalització.

Els models personalistes aplicats en pocs instituts han de ser substituïts per estructures en què es prioritzi la incorporació de nous talents, tot veïllant per la integració de serveis i estructures administratives que fomentin la interacció i l'eficiència econòmica. El model ICREA, caracteritzat per una constant revisió dels seus investigadors no funcionaris, proporciona una gran eina per dur a terme aquestes correccions tot i, si cal, fent-lo encara més transparent.

En última instància el que passi el 2014 a la ciència catalana serà el producte del que tots els ciutadans vulguin, i amb quina força estiguem disposats a reclamar-ho.

Lluís Ribas de Pouplana

Investigador ICREA a l'Institut de Recerca Biomèdica